

Gyümölcsfák ültetése I.

Előkészületek

Bár a műanyag konténerek elterjedésével a cserjéket és fákat az év bármely szakában ültethetjük, mégis a gyümölcsstermő növényeknél - talán az ár és a könnyebb szállíthatóság miatt - inkább jellemző a hagyományos őszi lombhullás utáni ún. szabadgyökeres ültetési mód.

Már most megkezdhetjük az előkészületeket ezek ültetéséhez.

Legfontosabb teendő a fák számára kiásni az ültetőgödörket, hogy az október közepétől esedékes ültetésig kellően leülepedjen a talaj.

Kezdő kertbarátok sokszor kérdezik, hogy mekkora gödröt ássanak és mit tegyenek bele. A szakkönyvek 100-140 cm hosszúságú és szélességű, valamint 60-80 cm mélységű gödröket javasolnak. Ezek közül a talaj minősége alapján válasszunk! (Díszfáknál kisebb gödör is elegendő.) Ha erősen homokos, agyagos, vagy bármilyen egyéb, de erősen tömődött talajunk van, ne sajnáljuk a fáradságot a nagy méretű gödörre.

Ültetéskor a legjobb minőségű, humuszos felső réteget tegyük külön oldalra, ez kerüljön majd a gyökerek köré és alá, a többi pedig bőven keverjük össze bármilyen érett szerves trágyával, komposzttal, alginittel, szaruliszttal, stb. Nem az a lényeg, hogy mit használunk hanem, hogy elegendőt! Láttam már a legrosszabb agyagos-szikes talajon órák hosszat kínlódva megásni a tankönyvbeli négyzetméteres és 80 cm mély gödröt, majd az aljára két lapát trágya után ugyanazzal a földdel visszatemetni. Nos ennek így semmi értelme, mert az ilyen talaj szerves anyag híján rövid idő alatt visszatömörödik. A kiásott földhöz akár egy-két talicskányi érett marhatrágyát, komposztot is keverhetünk. Szegényebb talajhoz - pl. gyenge homok, erősen agyagos, szikes talaj - sokkal többet adjunk, mint a jó minőségűhöz. Fontos, hogy a félérett trágya és a műtrágya ne kerüljön közvetlenül a gyökerekhez, mert kiégetheti. (A gyakorlatban általában a félérett trágyát nevezik érettnek, mely néhány hónapig állt, jellegzetes erős szagú, és benne az alkotórészek jól felismerhetők. Ezzel szemben a valóban érett trágya egészen földszínű, nem bűzös és kézzel teljesen szétmorzsolható.) Nem rossz a félérett trágya sem, hiszen érése a talajban tovább folytatódik, ezért terjedt el a gyakorlatban helyesen, hogy a szerves trágyát nem szabad kiszárítani, kiszórás után azonnal földbe kell keverni. A trágyával sokszor kerül lótücsök a talajba, ami ellen keverjük Basudint az ültetőgödörbe.

Kiegészítésül adhatunk foszfor és káliumtartalmú műtrágyát, de ez nem annyira lényeges, mint a szerves anyag, mely 2-3 évig folyamatosan adja le a tápanyagot, évtizedekig javítja talaj nedvességmegőrzését, megköti és ezáltal nem engedi lemosódni a tápanyagokat, csökkenti a savanyodást és más káros folyamatokat.

A talaj szervesanyagtartalmát jól mutatja a gilisztaszám. Ha nem találunk néhány négyzetméteren belül ásómélységben egyet sem, akkor feltétlenül adjunk nagy adagú szerves anyagot!

Nagyon fontos még, hogy a gödör talajából szedjük ki az évelő gyomnövények gyöktörzseit, mert ezek meglehetősen mélyről is kihajtanak. Legveszedelmesebbek a zsurló, a tarack, a mezei aszat és az apró szulák.

Kis fáink vásárlásánál nagyon ügyeljünk arra, hogy ne legyenek kiszáradva már az árudában, kérgük ne legyen ráncos, gyökerük ne legyen kiráncigálva. Ezenkívül az oltáshely legyen jól beforrt, minél több apró gyökere legyen, a gyökéren ne legyenek kinövések és ne legyen szakadt, repedt a fa semelyik része. Hazaszállításnál feltétlenül tegyük műanyag zsákba - erre megfelel a szemeteszsák - és kötözzük össze a gyökérnyaknál.

Gyümölcsfák ültetése II.

Ültetés és védelem

Ha úgy látjuk, hogy kicsit kiszáradtak a csemeték ültetés előtt fél-egy napig a törzs 1/3-áig áztassuk őket vízbe. Tavasszal mindenképpen ajánlott ezt megtenni. Ezután a sérült gyökereket az egészséges részig metsszük vissza, de a többit csak minimális mértékben, nem szabad indokolatlanul csonkítani! Gondoljunk arra, hogy ezzel lecsökkentjük a tavaszi újrakezdéshez szükséges tápanyagot!

Sokan agyagpépbe mártják a fát gondolva arra, hogy így nem szárad ki. Ez nem feltétlenül szükséges, mert e nélkül is ugyanolyan jó eredést érhetünk el.

Az ültetést olyan mélységbe végezzük, ahogy a fa a faiskolában volt. Sokan ültetnek jóval mélyebbre, ami különösen a nehéz, agyagos talajon helytelen. A pontos mélységet egy másfél méteres, a gödör fölé a talaj szintjére fektetett léccel állíthatjuk be.

Miután ültetéskor a gyökerekhez elegendő föld került, tapossuk meg, majd iszapoljuk be egy vödör vízzel, és ha a talaj beitta, temessük be, de ekkor már ne tapossuk meg. Őszi ültetéskor nyugodtan kupacoljuk fel, tavasszal viszont inkább tányérozzuk ki a rendszeres öntözés elősegítéséhez.

Ha nem optimális időben ültetünk, - késő tavasszal, vagy ősszel túl korán - vagy idősebb fát ültetünk át, a fa törzsét és nagyobb ágait betekerhetjük nedvtartó szövettel, melyet öntözéskor benedvesítünk. A gyümölcsök közül az őszibarack szokott a legkönnyebben kiszáradni, ezért sokan inkább tavasszal ültetik. Ezért érdemesebb magunknak ősszel megvásárolni, a koronáig ferdén leföldelni és tavasszal elültetni, így elkerülhetjük, hogy az árudában tavaszig esetleg kiszáradjon a fa.

Szeles helyeken az ültetésig szerezzünk be támasztókarókat, - fánként kettőt-hármat -, melyekhez minden irányból kössük ki azt.

A karók csemetéhez rögzítésére nagyon ügyeljünk, mert a vékony madzag a szél hatására könnyen nagy sebeket okozhat, ezért széles gumit, vagy más anyagot használjunk erre a célra. Ha elég vastag rugalmas csőbe fűzzük a kikötőanyagot 8-as kötéssel, egy karóval is megoldhatjuk a biztonságos rögzítést.

Rövid karókhöz is rögzíthetjük a fát, de ilyen esetben feltétlenül három cöveket használjunk.

A támaszték anyagául legjobb a tölgy, akác vagy más keményfa. Ha csak fenyőkaróhoz jutunk feltétlenül kezeljük a földbe kerülő részét valamilyen fakezelő anyaggal, esetleg kissé égessük meg (szenesítsük). A karók hossza a törzsmagasság felett 50-60 cm legyen, mivel ennyi szükséges a biztonságos talajhoz rögzítéshez.

Ültetés után a fát bátran metsszük vissza, gondoljunk arra, hogy a gyökerei nagy részét elvesztett növénynek nem lesz elég energiája minden rügyét kihajtatni. Ezért a törzsmagasság feletti 4-5 oldalágat és a függőleges sudarat metsszük vissza felére, a többit tőből távolítsuk el. A vesszők legvégső rügye nézzen a talaj felé.

Bekerítetlen, szarvas, nyúljárta helyeken a törzset és az alsó ágakat feltétlenül védjük műanyag hálóval, vagy pl. a törzsére spirál alakban körbetekert fóliacsíkokkal. Kritikus időben (hóborítás) vadriasztó szert is használhatunk. A Nevibes-t fagymentes időben egyszerű permetezővel kell kijuttatni a fa minden részére és 2-3 hónapig hatásos. A Vadóc zacskóit 1 méter magasan kell a kisebb fákra akasztani. 1 hónapig nyújt védelmet.